

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта (014.13 Музичне мистецтво)
(код і назва спеціальності)

освітня програма Середня освіта: музичне мистецтво

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____ (підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою МУЗИЧНОГО ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ

протокол № _____ від _____

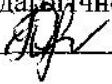
Завідувач кафедри _____

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти педагогічного факультету

_____ (підпис, ініціали, прізвище)

 Ю.І. Сич

Розробник програми: Затинченко Олександр Миколайович –

доцент кафедри музичного та
образотворчого мистецтв ІДГУ

Рецензенти програми: Бойчев Іван Іванович – кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри музичного та
образотворчого мистецтв ІДГУ

**Дмитрієв Миколай Іванович – директор Ізмаїльської
школи мистецтв ім. С.О. Малаховського**

© Затинченко О.М., 2019__

© ІДГУ, 2019__

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	Лекції:	
	-	-
Загальна кількість годин:120	Практичні заняття:	
	48	12
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:2-4	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр:3-8	Семінарські заняття:	
	-	-
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне:3	-	-
- самостійна робота:5	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: «Оркестровий клас»-організація та зміст музично-інструментальної діяльності майбутнього спеціаліста школи. Формування професійних вмінь і навичок – запоруки ансамблевої компетентності та музично-педагогічної майстерності вчителя.

Метою вивчення дисципліни є: підготувати майбутнього вчителя музики до позакласної роботи з оркестром у загальноосвітній школі, навчити методиці організації даного колективу.

Передумови для вивчення дисципліни: набуття компетенцій з дисциплін «Основний музичний інструмент», «Додатковий музичний інструмент», «Теорія музики та сольфеджіо», «Практикум з шкільного репертуару».

Міждисциплінарні зв'язки: «Аналіз музичних творів з основами гармонії та поліфонії», «Історія зарубіжного та українського музичного мистецтва», «Практичний курс гармонізації пісень шкільного репертуару».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для вибіркового навчальних дисциплін

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання

- особливості інтонаційної, динамічної, тембрової специфіки [оркестрового виконавства](#);
- індивідуальні психофізіологічні критерії щодо творчої взаємодії з музикантами-оркестрантами;
- транспонування та підбору музично-пісенного матеріалу на слух та його гармонізації;
- читання нотного тексту з аркуша, ознайомлення з методикою ескізного проходження музичних творів.

2. Уміння

- вільно володіти музичним інструментом;

- читання з аркуша та транспонувати;
- добирати та гармонізувати музичний матеріал на слух;
- працювати та керувати музичними ансамблями.

3. Комунікація

- толерантне ставлення до загальнолюдських, національних, особистісних, мистецьких цінностей;
- налагоджує духовну спільність, співпереживання і співпрацю учнів і вихованців, ефективно працює в мистецько-творчому учнівському і педагогічному колективах освітнього закладу, інших мистецьких об'єднаннях;
- розуміє значущість культури і мистецтва для виховання і розвитку особистості учня, цінує полікультурність світу і здатний керуватися у своїй діяльності сучасними принципами полікультурної толерантності, діалогу і співробітництва.

4. Автономність та відповідальність

- здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію;
- здатний створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище;
- відповідальний за створення позитивного психологічного клімату, забезпечення процесу виховання і навчання всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	Шкільні пісні														
	Тема 1 Читання партитур, метро-ритм 4/4, гармонізація пісень шкільного репертуару (5-8 клас)	-	-	2	-	-	-	4	2	-	2	-	-	-	6
	Тема 2 Читання партитур, метро-ритм 3/4, гармонізація пісень 5-8 класів та їх виконання.	2	-	2	-	-	-	4	2	-	2	-	-	-	6
	Тема 3. Читання партитур, метро-ритм 2/4, пєси у складі інструментального ансамблю.	2	-	2	-	-	-	4	2	-	2	-	-	-	6
	Тема 4. Читання партитур, акомпанемент народних та шкільних пісень.	2	-	2	-	-	-	4	2	-	2	-	-	-	6
Тема 5 Читання партитур, метро	2	-	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	6	

	ритм 6/8, інструментальний ансамбль														
2.	Транспонування Тема 6. Метро-ритм 2/4, транспонування на інтервал терція. Тема 7. Метро-ритм 9/8, транспонування на інтервал секунди Тема 8. Динамічні відтинки, читання партитур. Тема 9 читання партитур, метро-ритм 9/8, ансамбль, динаміка. Тема 10. Метро-ритм 12/8, читання партитур, ансамбль. Тема 11. Метро-ритм 4/4, транспонування пісень на інтервал малої і великої секунди вгору та вниз. Тема 12. Аплікатура і гармонізація шкільних пісень 5-8 класів. Тема 13. Темпи, гармонізація хорових творів	2	-	2	-	-	-	4	2	-	2	-	-	-	-
		2	-	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
		2	-	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
		2	-	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
		2	-	2	-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-
		4	-	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
		4	-	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
		4	-	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
3.	Романси. Тема 14 Вивчення та виконання чотири романси у різному фактурному викладанні	4	-	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
4.	Гармонічний аналіз Тема 15. Аналіз пісень шкільного репертуару. Тема 16. Аналіз хорового твору. Тема 17. Аналіз оркестрової партитури Тема 18. Аналіз інструментальної	-	-	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-

п'єси														
Проміжний контроль	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:	48	-	48	-	-	-	72	-	-	12	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Читання партитур, метро-ритм 4/4, гармонізація пісень шкільного репертуару (5-8 класи)

Диригування, гармонізація чотирьох пісень шкільного репертуару, гра на музичному інструменті.

Тема 2. Метро-ритм 3/4: диригування, гармонізація пісень шкільного репертуару, гра на музичному інструменті.

Тема 3. Метро-ритм 2/4: диригування, гармонізація пісень шкільного репертуару, гра на музичному інструменті.

Тема 4. Читання партитур, диригування, підбір на слух мелодій, гра на музичному інструменті.

Тема 5. Метро-ритм 3/8: диригування, читка партитур, гра на музичному інструменті.

Тема 6. Метро-ритм 2/4: читка партитур, транспонування, гра на музичному інструменті.

Тема 7. Метро-ритм 9/8: диригування транспонування, гра на музичному інструменті.

Тема 8. Читання партитур: метро-ритм 12/8, диригування 3 гра на музичному інструменті.

Тема 9. Читання партитур: метро-ритм 9/8, динамічні відтинки, гра на музичному інструменті.

Тема 10. Читання партитур: метро-ритм, диригування гра на музичному інструменті.

Тема 11. Метро-ритм: транспонування на інтервали, диригування, гра на музичному інструменті.

Тема 12. Аплікатура: гармонізація пісень шкільного репертуару, гра на музичному інструменті.

Тема 13. Темпи: диригування, гармонізація хорових творів, гра на музичному інструменті.

Тема 14. Романси: розбір гармоній, фактура, гра на музичному інструменті.

Тема 15. Аналіз пісень шкільного репертуару: диригування, гра на музичному інструменті.

Тема 16. Аналіз хорового твору: диригування, гра на музичному інструменті.

Тема 17. Аналіз оркестрової партитури: диригування гра на музичному інструменті.

Тема 18. Аналіз п'єси: фактура, темп, динаміка, гра на музичному інструменті.

5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять

Тема 1. Метро-ритм 4/4

Тема 2. Метро-ритм 2/4

Тема 3. Метро-ритм 2/8

Тема 4. Метро-ритм 3/4

Тема 5. Метро-ритм 6/8

Тема 6. Метро-ритм 9/8

Тема 7. Метро-ритм 12/8

Тема 8. Динаміка

Тема 9. Гармонічні функції

Тема 10. Штрихи

Тема 11. Аплікатура

Тема 12. Темп

Тема 13. Ноти та паузи

Тема 14. Романси: фактура, гармонія

Тема 15. Аналіз пісень шкільного репертуару

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Індивідуальні завдання: Читання партитур, метро-ритм 4/4; 2/4; 3/8; 3/4; 6/8; 9/8; 12/8	14 (22)	Гра на музичному інструменті в заданому метро-ритмі
2.	Читання партитур, визначення гармонічних функцій	14 (20)	Гра на музичному інструменті
3.	Читання партитур, визначення динаміки	14 (20)	Гра на музичному інструменті
4.	Читання партитур, штрихи	14 (22)	Гра на музичному інструменті
5.	Читання партитур, аплікатура	12 (20)	Гра на музичному інструменті
6.	Підготовка до проміжного контролю	4 (4)	Підсумковий урок-концерт
	Разом	72 (108)	

Тематика індивідуальних завдань

Перелік рекомендованих творів для індивідуальних завдань

- А. Аренський. Зозуля*
Р. Бойко. Ми з мамою
Й. Брамс. Коліскова. Петрушка
М. Ванян. Коли все навпаки
К. Вебер. Вечірня пісня
М. Вершиківський. Хор чумаків з першої дії опери «Наймичка»
В. Верменич. Заспівайте мені, мамо
В. Верховинець. У дзбаночку молоко
Г. Гембера. Вчителька
Г. Гладкий. Заповіт (обр. К. Стеценка)
Г. Гладков. Если был бы я девченкой. Песенка львенка и черепахи. Песня друзей. Тихий марш
М. Глінка. Не щебечи, соловейко
А. Гретрі. Суперечка
К. Данкевич. Вступ і хор «Чорний крук у полі кряче
М. Дремлюга. Пісня про школу
І. Дунаєвський. Сон приходив на порог
О. Зацепін. Ти чуєш, море
Д. Кабалецький. Чемпіони нашого двору. Шкільні роки. Щастя
Є. Колмановський. Черное и белое
Л. Кніппер. Чому ведмедь взимку спить
Є. Козак. Думи мої
А. Кос-Анатольський. Карпатське озерце
Д. Крижановський. Рече та стогне дніпр широкий (обр. В. Косенка)

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю: практичні заняття*
 6.2. *Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота*
 6.3. *Форми підсумкового контролю: залік*

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- індивідуальна бесіда, опитування;
- контрольне заняття-концерт;
- презентація виконаного завдання;
- диригування музичних творів;

- модульна контрольна робота та ін.

Модульна контрольна робота проводиться у формі контрольного заняття-концерту, на якому студент демонструє сформованість навичок роботи з оркестром та в оркестрі – диригування, читання партитур, гра на музичному інструменті.

Приклад модульної контрольної роботи:

1. Диригування оркестром твору М. Домінчена «Гуцульський танець».
2. Читання партитури твору П. Майбороди «Київський вальс».
3. Виконання твору І. Штрауса «Персидський марш» на музичному інструменті.

Твори, призначені для виконання, в якості проміжного контролю:

М. Домінчен. Гуцульський танець з балету «Співає трембіта».

І. Дунаєвський. Увартюра до кінофільму «Діти капітана Гранта»

В. Іванов Варіації на тему української народної пісні «Ой, джигуне, джигуне»

Г. Камалдінов. Фантазія на теми білоруських народних пісень

М. Лисенко. Друга українська рапсодія. Увертюра до опери «Тарас Бульба»

П. Майборода «Київський вальс»

Ф. Мендельсон. Рондо-капрічіозо

М. Мусоргський. «Вступ до опери Хованщина»

К. Мясков. Фантазія на прикарпатські теми

М. Огінський «Полонез»

Л. Ревуцький. Канон

А. Хачатурян. Вальс з музики до драми М. Лермонтова «Маскарад». Танець Егіни з ббалету «Спартак»

П. Чайковський Баркарола. Екосез з опери «Євгеній Онегін». Інтродукція до балету «Лебединое озеро»

М. Чюрльоніс. Прелюдія до мінор

І. Штраус. Персидський марш

Ф. Шуберт. Баркарола

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії підсумкового оцінювання знань студентів

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2 Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його

	викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Читання партитур, метро-ритм 4/4; 2/4; 3/8; $\frac{3}{4}$; 6/8; 9/8; 12/8	5
Читання партитур, визначення гармонічних функцій	5
Читання партитур, визначення динаміки, штрихів, аплікатури	5

Критеріями оцінювання *читання партитур, метро-ритм 4/4; 2/4; 3/8; $\frac{3}{4}$; 6/8; 9/8; 12/8*: правильне, безпомилкове, чітке дотримання схем диригування відповідних метро-ритмів.

Правильність *читання партитур* визначається безпомилковістю виконання партитури з дотриманням всіх засобів музичної виразності. При *визначенні гармонічних функцій* враховуються знання побудови мажорного та мінорного ладів, основних ступенів ладу, акордів та їх обернення.

Читання партитур, визначення динаміки, штрихів, аплікатури оцінюється за наступними критеріями: безпомилковість виконання твору, відповідність обраних штрихів характеру звуковедення та динаміці, запропонованих композитором; використання правильної аплікатури, яка сприяє виконанню у необхідному темпі, динаміці; допомагає розкриттю художнього образу.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Диригування оркестром	10 балів
Читання партитур	10 балів
Гра на музичному інструменті	10 балів
Усього	30 балів

Максимальна кількість балів за один вид роботи складає 10 балів. Критеріями оцінювання є: безпомилкове виконання твору (диригування), впевнене володіння диригентською технікою, вміння співпрацювати з оркестром.

При оцінюванні *гри на музичному інструменті* враховується: безпомилковість виконання напам'ять, дотримання темпу, динаміки, штрихів, врахування фразування, агогіки тощо; розкриття художнього образу.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Музичні інструменти (баян, акордеон, гітара, сопілка та ін.), комп'ютер.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Берлиоз Г. Большой трактат о современной инструментовке в оркестре. – М., 1972.
2. Берлиоз Г. Дирижер оркестра//Дирижерское исполнительство: Практика. История. Эстетика. – М., 1975.
3. Вагнер Р. О дирижировании // Дирижерское исполнительство: Практика История. Эстетика. – М., 1975.
4. Гинзбург С. Что нужно знать о симфоническом оркестре. – М., 1967.
5. Гинзбург С. Избранное: Дирижеры и оркестры. – М. 1982.
6. Еременко К. О перспективах развития симфонического оркестра. – Киев, 1974.
7. Сидельников Л. Симфоническое исполнительство: Теория и эстетика. Исторический очерк. – М., 1991.

10.2. Допоміжні джерела

1. Андронников И. К музыке. – М., 1992.
2. Ансерме Э. Беседы о музыке. – Л., 1985.
3. Берлиоз Г. Дирижер оркестра // Дирижерское исполнительство: Практика. История. Эстетика. – М., 1975.
4. Вагнер Р. О дирижировании // Дирижерское исполнительство: Практика История. Эстетика. – М., 1975.
5. Преториус М. Синтагма мусикум // Музыкальная эстетика Западной Европы XVII- XVIII веков/ Сост. В.П. Шестаков. М.: музыка, 1976.
6. Рахманинов С. Литературное наследие. – М., 1980.

10.3. Інтернет-ресурси

1. <http://libr.dp.ua/>
2. <http://www.vsluh.ru/news/culture/310207>
3. <http://www.muz-lit.info/>
4. <http://www.tabik.ru/?p=3885>